

Hipp-hurra for "Lilleputt"-kommuner med logoped!

På Norsk Logopedlags vinterkurs, konferanser og landsmøter får man alltid gode kurs, men man treffer også logopeder fra mange steder i landet. Pausene og fritiden sammen med så mange logopedkolleger kan være vel så interessant som kursene. Samtaler om hvordan logopediske tjenester organiseres, hva man gjør praktisk, og andre forhold man ikke en gang visste kunne være mulig, kan komme fram i slike kollegasamtaler. Det er da man blir klar over hvor forskjellig behov, organisering og holdninger til logopeder og logopedi kan være. Jeg forbauses stadig! En stor kommune med 66.000 innbyggere har 150% logopedstilling til voksenrehabilitering av språk- og talevansker. En liten kommune med 1500 innbyggere har nettopp lyst ut 100% logopedstilling for behandling av barn og voksne. Noen små kommuner har supert samarbeid og har interkommunal logopedstilling, mens en annen liten kommune ikke vet hva en logoped gjør, og ikke aner at det er det de trenger; akkurat som grønnsakskutteren du fikk til jul, som du ikke ante at du trengte, men som nå er uunnværlig.

Dersom de riktige menneskene i landets kommuner får vite at logopeder har kompetanse på språk, tale og kommunikasjon og hva som inngår i dette store fagområdet, vil nok flere kommuner se nytten i logopeder. Innimellom filosoferer jeg på hvordan logopediske behov og vansker plutselig dukker opp i klynger. Er det sånn at diagnoser og vansker dukker opp i klynger når det finns kompetanse på området et sted? I så fall; hvilken hjelp har personene med disse vanskene fått før kompetansen dukket opp?

Det er neppe spesielt dårlig luft eller andre negative forhold i "Lilleputt"-kommunen som gjør at de har ekstra stort behov for logoped. Sannsynligvis er det kloke hoder i kommunen som ser nytten av logoped i 100% stilling. Andre større kommuner i Norge ser ikke nødvendigvis samme nytten.

Hva kan en logoped i 100% stilling gjøre i "Lilleputt" kommune? Statistisk vet vi at personer med svært mange ulike diagnoser og funksjonsvansker har nytte av logopedisk behandling: Lese- og skrivevansker, generelle og spesifikke språkvansker, ervervet skade, taleflytvansker, stemmevansker, svelgvansker, kommunikasjonsvansker, alternativ kommunikasjon, språklydstrening i forbindelse med CI, m.m. I tillegg kan logopeder veilede og kurse barnehager, skoler, helseinstitusjoner, brukergrupper og foreldre i hvordan forebygge og tilrettelegge ved språk-, tale-, og kommunikasjonsvansker. Når vi tar med at logopeder arbeider med alle aldersgrupper, burde det ikke være vanskelig å finne arbeidsoppgaver til logopeden i "Lilleputt" kommune.

Kommuner som ikke er like modige og lure som "Lilleputt" kan slå seg sammen å opprette interkommunale stillinger. Blant landets 430 kommuner finns det sikkert minst 400 varianter på organisering og tanker om logopediske behov. Kan kommunene bruke noen av "hjulene" som allerede ruller godt?

Så kommer neste spørsmål: Har Norge utdannet nok logopeder slik at det kommer søkere til "Lilleputt"? Undersøkelser om alder på logopeder og utdanningstakt tilsier at det bør komme en utdanningseksplasjon – og det fort! Det er kjempesynd hvis det mangler søkere når kommunene hiver seg rundt og lyser ut stillinger. Logopedbutikken må være ekspedert!

Første artikkel i juninummeret er skrevet av spesialpedagog Wenche Rognlid og audiopedagog Gunn Irene Suhr som begge arbeider ved Statped Nord, avd. Finnmark. Temaet er Tegn Til Tale - som hjelp i kommunikasjon og som redskap for å stimulere språkutvikling. Bruk av TTT stiller store krav til foreldre og det nære nettverket og personalet i barnehage og skole, men har man lov til å velge bort TTT når barnet ikke har andre muligheter til å uttrykke seg? I neste artikkel gir logoped Trine Lise Dahl

ved Møller kompetansesenter en beskrivelse og drøfting av Central Auditory Processing Disorder/ Auditory

Processing Disorder (APD). Hun beskriver symptomer som viser seg, konsekvenser i dagligliv og skole, samt hvilke tiltak som bør iverksettes ut i fra et logopedisk perspektiv. Mange av symptomene er sammenfallende med andre diagnoser og en differensialdiagnostikk og tverrfaglig utredning er derfor nødvendig.

Artikkelen "Lesetester i Ungdomsskolen – ulike tester – samme resultat" er skrevet av logoped Knut Einar Stenvik, og bygger på masteroppgaven hans med samme tema. Formålet med masterprosjektet var å undersøke om enkelte deltester fra lesetester som utgir seg for å måle det samme, gir tilnærmet det samme resultatet for eleven som testes. Stenvik har sammenliknet deltester på KOAP, LOGOS og STAS, og konkluderer med at man må være bevisst hvilke tester man bruker, hvordan man bruker dem og på hvilken måte man benytter seg av resultatene.

Juninummerets siste artikkel er skrevet av Åse Mette Johansen. Hun er PhD-stipendiat og arbeider med sosiolingvistiske problemstillinger. Artikkelen drøfter og reflekterer bruk av ord, såkalte sensitive ord. Som logoped må vi stadig vekk forholde oss til ord som i en periode er akseptert, men som i neste omgang er belastende, og så blir byttet ut med et mer nøytralt ord... helt til det også blir belastende og må byttes ut.

Ellers vil jeg si tusen takk til øvrige bidragsytere, med praktiske og yrkesetiske gode innspill!

God lesing og god sommer!

Signbild Skogdal